

WITBOEK

WELK JURIDISCH BEROEP KIEZEN?

GIDS

VIALEGIS
LEGAL STAFFING SOLUTIONS

LARCIER
INTERSENTIA

Welk juridisch beroep kiezen?	3
Advocaat	5
Bedrijfsjurist	8
Legal consultant	11
Notaris	13
Gerechtsdeurwaarder	16
Legal Interim Manager	18
Magistraat	21

Het recht regelt vrijwel alle aspecten van onze maatschappij en is bijgevolg niet weg te denken uit ons leven. Het vormt een geheel van afdwingbare regels die het menselijk handelen in de samenleving ordenen. Allemaal hebben we er op dagelijkse basis mee te maken. Bewust en onbewust... De wetgevende macht is bevoegd om die rechtsregels in het leven te roepen en aan te passen. De afdwining van de rechtsregels gebeurt in hoven en rechtbanken (de rechterlijke macht) waarbij rechters en raadsheren uitspraak doen over naleving van de rechtsregels in rechtspraak. De belangrijkste bronnen van het recht zijn rechtspraak, wetgeving, rechtsleer, overeenkomsten en algemene rechtsbeginselen.

Onder Angelsaksische invloed wordt de wereld steeds juridischer: dit geldt zowel voor de economische wereld, waar contracten complexer en langer worden, als voor de brede maatschappij waar iedereen geconfronteerd wordt met de juridische aspecten of gevolgen van een aantal dingen (denk maar aan de regels rond privacy). De mediatisering van grote processen en van bekende advocaten speelt daar ook op in.

Mede door deze juridisering blijven juridische beroepen een relevante rol spelen in onze samenleving. Zowel de juridische studierichtingen als de juridische beroepen blijven erg populair. Ook in corona-tijden geldt het cliché dat juristen steeds nodig zijn en veel werk hebben, zowel in goede als in kwade dagen.

Meer dan de helft van de afstuderende rechtenstudenten kiest er nog steeds voor om als advocaat-stagiair te beginnen werken. Het beroep is boeiend en wordt vooral beschouwd als een prima leerschool om eventueel nadien te evolueren naar andere (juridische) beroepen. Toch is er al lang geen sprake meer van 'één advocatuur'. Er zijn grote verschillen tussen advocaten en advocatenkantoren onderling, en de segmentatie is de voorbije jaren nog versneld.

Afgestudeerden die niet voor de advocatuur kiezen zoeken vaak een job als jurist bij een bedrijf. Vanaf een zekere omzet is het voor bedrijven vaak beter (ook vanuit financieel oogpunt) om een eigen jurist aan te werven in plaats van steeds beroep te doen op externe advocaten. Ook bij bedrijven zien we grote verschillen, bijvoorbeeld tussen de lokale KMO die vooral op de Belgische markt mikt of het internationaliserende groeibedrijf tot de multinationale onderneming die in tientallen landen actief is. Het profiel van de gezochte jurist, en de vereiste kwaliteiten, alsook het loon zullen verschillen afhankelijk van het type bedrijf.

Ook de andere 'traditionele' juridische beroepen blijven afgestudeerde juristen aanspreken: notaris, gerechtsdeurwaarder, parket of magistratuur, overheid of openbare instellingen, professor, onderzoekers of doctoraatstudenten gelieerd aan een universiteit.

Daarnaast zijn er ook binnen de juridische wereld nieuwe beroepen ontstaan: de 'legal interim manager', indertijd gelanceerd door Vialegis op de Belgische markt, die tijdelijke juridische behoeften opvangt; de 'compliance manager', die vooral bij financiële instellingen veelgevraagd is, of de 'risk officer'; en ook 'paralegals' (vaak Bachelors rechtspraktijk) zijn zeer geveerd, zowel bij advocatenkantoren als bij bedrijven.

Als juridisch expert beschik je over vele professionele opties. Vialegis is een rekruteringsbureau voor en door juristen. Wij staan uiteraard zeer dicht bij juridische professionals en hebben bijgevolg een zeer accuraat en duidelijk beeld op deze verschillende professionele opties. Onze inzichten delen we graag met hen die voor keuzes staan in hun professionele carrière: of dit nu bij de start van je loopbaan is of bij het overwegen van een carrièreswitch. Onze focus ligt voornamelijk op het plaatsen van advocaten, bedrijfsjuristen, legal consultants, notarieel medewerkers, legal interim managers en paralegals. Met juridische beroepen binnen de publieke sector en binnen het universitaire of academische parcours zijn we minder vertrouwd. Vandaar dat de beschreven beroepen in dit witboek beperkt blijven tot diegene waarmee we het meeste vertrouwd zijn. Met behulp van ons netwerk hebben we ook de magistratuur besproken als slotstuk van dit witboek over juridische beroepen.

De juridische wereld wordt nog vaak beschouwd als vrij traditioneel, maar ontsnapt toch ook niet aan de vele technologische en andere evoluties die onze maatschappij kenmerken. Technologie biedt voor de juridische wereld grote opportuniteiten maar voor bestaande spelers ook veel uitdagingen. Verwacht wordt dat 'legal technology' een steeds grotere rol zal spelen. Artificiële intelligentie en zelfs robotisering zullen gaandeweg de meer eenvoudige juridische taken overnemen. Contracten zullen door een machine gemaakt worden en door een mens gefinaliseerd. Dit betekent ook dat juristen over andere kwaliteiten en vaardigheden zullen moeten beschikken en dat bijvoorbeeld advocatenkantoren hun model en werkwijze zullen moeten aanpassen om te kunnen overleven.

Er wachten de nieuwe juristen uitdagende maar ook boeiende tijden.

Wij wensen hen alvast veel succes met de eerste stappen in de professionele loopbaan.

Van harte

Philippe Jadoul

CEO, Vialegis

De advocatuur blijft voor vele afgestudeerde rechtenstudenten de voorkeerpiste om hun professionele loopbaan aan te vangen. Meer dan 50% kiest er inderdaad voor om zich als advocaat-stagiair aan de balie in te schrijven. De advocatuur wordt ook beschouwd als een ideale leer-school en springplank voor een verdere carrière. Maar binnen de balie zijn er vele verschillen tussen advocaten (en advocatenkantoren) onderling.

Wat houdt het beroep van een advocaat in?

Bij het horen van het woord advocaat hebben we onmiddellijk het klassieke beeld van de man of vrouw met een toga in de rechtbank voor ogen. Een advocaat doet echter veel meer dan pleiten. Een advocaat is ook een vertegenwoordiger, hij adviseert cliënten over de interpretatie en toepassing van het recht, schrijft en onderhandelt allerhande contracten en documenten voor zijn cliënten en treedt mogelijks ook op als bemiddelaar.

Er zijn grote verschillen tussen advocaten en advocatenkantoren onderling. Aan het ene eind van het spectrum bevinden zich de grote, vaak internationale advocatenkantoren met vele tientallen stagiairs en medewerkers, georganiseerd als een echte onderneming, met riant vergoedingen maar lange werkdagen, onderverdeeld in departementen waar iedereen zijn specialisatie beoefent. Aan het andere eind vind je de zogenaamde 'solo practitioners', vaak lokaal verankerd met een breed cliënteel en een ruim aanbod aan diensten. En tussenin zijn er vele middelgrote kantoren die hun weg zoeken (en vaak vinden) in het veranderende juridische landschap.

Het beroep van advocaat verschilt enorm naargelang diens specialisatie, het type kantoor waarin hij terecht komt en het cliënteel dat hij bedient. Advocaten wiens cliënten voornamelijk particulieren zijn, besteden een groot deel van hun tijd aan het pleiten. Dat is bij de ondernemings- en zakenadvocatuur heel anders. Daar ligt de nadruk veeleer op adviesverlening en het redigeren en onderhandelen van allerhande contracten en documenten opdat ondernemingen in overeenstemming zijn met het steeds complexer wordende kluwen van wetgeving.

In België zijn alle advocaten zelfstandigen. De deontologische regels waaraan advocaten onderworpen zijn, schrijven voor dat advocaten zelfstandig moeten zijn. Advocaten kunnen in België in regel hun beroep dus niet beoefenen onder een bedienestatuuat zo lang zij aangesloten zijn bij een balie. Het zelfstandige statuut brengt bepaalde rechten en plichten met zich mee, met name de aansluiting bij een sociaalverzekeringsfonds voor zelfstandigen en ieder kwartaal de betaling van sociale bijdragen. Je staat ook zelf in voor het betalen van belastingen op je netto belastbaar inkomen na aftrek van je beroepskosten. Bovendien heb je, in tegenstelling tot bedienenden, geen recht op betaalde vakantiedagen.

Op welke rechtsdomeinen ligt de nadruk? Welke specialisaties bestaan er?

Er wordt vaak een onderscheid gemaakt tussen 'generalisten', die een breed scala aan materies aanbieden, en 'specialisten', die zich op één of twee rechtsdomeinen focussen. Er is een belangrijk verschil tussen advocaten die hoofdzakelijk particuliere cliënten bedienen en de zogenaamde zakenadvocaten die voornamelijk ondernemingen bedienen. Binnen de eerste groep zijn de relevante rechtsdomeinen o.a. familierecht, strafrecht, verkeersrecht, aansprakelijkheidsrecht, consumentenrecht en burgerlijk recht. Binnen de zakenadvocatuur zijn belangrijkste specialisaties o.a. ondernemingsrecht, handelsrecht, vennootschapsrecht, fiscaal recht, financieel recht, vastgoedrecht, arbeidsrecht, intellectueel eigendomsrecht etc. De laatste jaren heeft ook de specialisatie van het privacyrecht aan belang gewonnen.

Welke vaardigheden zijn van belang als advocaat?

Naast algemene vaardigheden die voor elke advocaat van belang zijn, zoals goed kunnen praten en schrijven, hangen de vereiste vaardigheden ook af van de specialisatie waarin men werkt en het type kantoor waarin men terechtkomt. In een groot kantoor zal talenkennis belangrijk zijn (en zijn internationale ervaringen zoals Erasmus een meerwaarde), alsmede een

begrip van de economische beginselen, de kunst om grondig en nauwkeurig te werken en de wil en bereidheid om lange dagen te doen. In kleine kantoren is veelzijdigheid belangrijk, psychologisch inzicht, evenals de kunde om zelf cliënteel aan te trekken om een eigen praktijk op te bouwen.

Zijn er bepaalde bijkomende opleidingen/examens/diploma's die je moet behalen?

Als advocaat-stagiair volg je een 3-jarige stage en ben je aangesloten bij de balie. Daarnaast moet je ook slagen voor het balie-examen waarmee je een bekwaamheidsattest behaalt. De verplichting de stage te volgen belet niet dat je als advocaat-stagiair reeds het beroep uitoefent en, op enkele uitzonderingen na, dezelfde rechten hebt als andere advocaten. De baliestage blijft een goede leerschool voor pas afgestudeerden. Je doet er een mooie basiskennis op, leert sterk juridisch-technisch te redeneren, grondig te werk gaan en om te gaan met klanten. Het is dan ook een goede basis ook om later door te groeien naar andere juridische beroepen.

Wat zijn de mogelijke stappen in het professionele traject als advocaat?

Een loopbaan als advocaat start je als stagiair. Nadien verschilt het loopbaantraject naargelang het type kantoor waarin je terecht komt. Als

advocaat in een groot internationaal kantoor is er vaak een duidelijke hiërarchie waarin je kan opklimmen. De verschillende functies binnen de kantoren worden vaak benoemd met Engelse termen: (junior & senior) associates, managing associates, counsels en partners. Iedere carrièrestap is daarbij verbonden aan bijkomende verantwoordelijkheden. In het algemeen is de stap naar partner voorbehouden aan hen die naast de vereiste juridisch-technische capaciteiten en soft-skills ook cliënteel kunnen aanbrenge(n). Partner worden in dergelijke structuren wordt steeds minder evident en is enkel voorbehouden voor de 'lucky few'.

Het loopbaantraject binnen een kleiner of meer lokaal kantoor hangt in het algemeen minder vast aan zulke rigide hiërarchische structuur. Uiteraard bestaat hier ook het onderscheid tussen medewerkers en partners of vennoten maar de te volgen stappen zijn minder afgemeten.

Zijn er bepaalde tendensen in het beroep merkbaar? Is de advocatuur veranderd in de afgelopen jaren? Wat is de toekomst van dit beroep?

De advocatuur wordt aanzien als een redelijk traditionele sector. Toch zien we heel wat veranderingen ook binnen deze sector. Bij de grote advocatenkantoren wordt het steeds moeilijker om partner te worden. Daardoor starten steeds meer advocaten een eigen nichekantoor op.

Er is bovendien een duidelijke tendens naar specialisatie binnen de advocatuur, voornamelijk binnen de zakenadvocatuur. Bij de solo practitioners komt het fenomeen van de generalist wel nog vaak voor.

Uiteraard is ook de advocatuur onderhevig aan de trend van de digitalisering en wordt verwacht dat in de komende jaren evoluties zoals artificiële intelligentie en robotisering het juridische landschap grondig zullen hertekenen. Voor advocatenkantoren, die vaak nog op een traditionele manier werken zonder veel innovatie, wordt dit een grote uitdaging.

Bedrijfsjurist

BEDRIJFSJURIST

Bestaande juridische departementen van bedrijven worden steeds groter, terwijl KMO's meer en meer beroep doen op een eerste jurist. Het is een groeiende groep, en de functie van bedrijfsjurist heeft over de jaren sterk aan belang en aan interesse gewonnen.

Wat houdt het beroep van een bedrijfsjurist in?

Waar een advocaat werkt voor vele klanten, heeft een bedrijfsjurist slechts één enkele klant: het bedrijf dat hem tewerkstelt. De bedrijfsjurist staat het bedrijf bij in alle aangelegenheden waaraan een juridisch aspect verbonden is. Dit komt vaak neer op het adviseren van de verschillende business units van het bedrijf over hoe hun activiteiten al dan niet kaderen in het bestaande regelgevend kader. De bedrijfsjurist werkt bijgevolg nauw samen met andere personen in het bedrijf, van de CEO en CFO over de commerciële mensen tot de R&D en productieteams. Ook het reviewen, onderhandelen en het redigeren van contracten behoort vaak tot het takenpakket van de bedrijfsjurist. Als bedrijfsjurist coördineer je bovendien alle werk dat wordt geoutsourcet naar advocaten.

De inhoud van de functie en de manier van werken hangt echter sterk af van de sector waarin het bedrijf actief is en van de grootte en het al dan niet internationale karakter van het bedrijf.

De solo-bedrijfsjurist of de 'Head of Legal' (de hoofdjurist) rapporteert doorgaans aan de CFO of CEO, uitzonderlijk aan de CRO.

Een bedrijfsjurist wordt in regel tewerkgesteld als bediende. Indien de bedrijfsjurist echter een grote vrijheid krijgt inzake indeling en organisatie van zijn werk en werkuren kan het ook voorkomen dat deze als zelfstandige aan de slag gaat voor een bedrijf.

Op welke rechtsdomeinen ligt de nadruk? Welke specialisaties bestaan er?

Bij een klein en lokaal bedrijf, waar er vaak slechts één enkele jurist (solo-jurist) is, zal de nadruk veeleer liggen op commerciële contracten, arbeidsrecht (HR) en geschillenbeslechting (litigati-on). In multinationals, waar vaak een team van bedrijfsjuristen is, zal de bedrijfsjurist voornamelijk een interne rol spelen en onderhandelen en zal er vaak een beroep worden gedaan op lokale advocaten om hem bij te staan. Voor bedrijven in sectoren als zijnde de farma, ICT of nieuwe technologieën zullen materies zoals IT en IP belangrijk zijn. In industriële bedrijven zullen commerciële contracten en het ondernemingsrecht de bovenhand hebben. In financiële instellingen is kennis van bank- en financieel recht dan weer uitermate belangrijk.

Bedrijfsjurist

Welke vaardigheden zijn van belang als bedrijfsjurist?

Een bedrijfsjurist moet van zelfsprekend over een goede juridische kennis beschikken. Daarnaast moet hij/zij vooral pragmatisch zijn, risico's kunnen inschatten en beslissingen kunnen nemen. Daarin verschilt het beroep van de bedrijfsjurist voornamelijk van dat van de advocaat. De oplossing die juridisch 100% correct en volledig is kunnen vertalen naar een pragmatisch werkbaar oplossing, risico's afwegen en op basis daarvan beslissingen durven nemen. Uiteraard is een goede bedrijfsjurist bovendien zeer communicatief (zowel intern als extern) en een sterke onderhandelaar.

In multinationale bedrijven is talenkennis belangrijk alsook een voeling met andere culturen en gewoonten. Een brede juridische kennis is essentieel, zeker voor solo-juristen.

De bedrijfsjurist is meer dan een louter adviseur en dient dus behalve proactief te zijn, ook over een goed strategisch inzicht te beschikken.

In het huidige klimaat waarbij technologische en digitale oplossingen steeds meer plaats innemen wordt ook een goede kennis van legal technology en de op de markt beschikbare 'legal tech tools' steeds belangrijker.

Zijn er bepaalde bijkomende opleidingen/examens/diploma's die je moet behalen?

Bedrijven geven er de voorkeur aan om juristen te rekruteren die reeds een eerste werkervaring hebben. Advocaten met drie à vier jaar ervaring zijn het meest gegeerd.

Bijkomende diploma's en/of een internationale ervaring worden gewaardeerd. De beroepsorganisatie van bedrijfsjuristen, het 'Instituut voor Bedrijfsjuristen', organiseert ook bijkomende opleidingen.

Wat zijn de mogelijke stappen in het professionele traject als bedrijfsjurist?

In grote bedrijven, waar er een team van bedrijfsjuristen is, kan een bedrijfsjurist gestadig opklimmen tot teamleider of eindverantwoordelijke (Head of Legal). Als solo-jurist zijn er uiteraard minder doorgroeimogelijkheden al is het mogelijk dat het bedrijf gaandeweg bijkomende juristen rekruteert en de eerste jurist op die manier een team kan leiden.

Soms evolueren bedrijfsjuristen naar andere functies of departementen binnen het bedrijf, zoals de financiële afdeling of de personeelsafdeling (HR).

Zijn er bepaalde tendensen in het beroep merkbaar? Is het beroep van bedrijfsjurist veranderd in de afgelopen jaren? Wat is de toekomst van dit beroep?

In een wereld die steeds meer juridisch wordt, worden bedrijven meer en meer geconfronteerd met juridische kwesties en vragen en voelen ze de nood een eigen/interne bedrijfsjurist te hebben. De bedrijfsjurist speelt dus een steeds meer belangrijkere rol en wordt ook vaak (al dan niet als lid van het directiecomité) bij strategische kwesties betrokken. Ook de financiële vergoeding is om die redenen positief mee geëvolueerd.

Een grote verandering is dat er gaandeweg minder tijd en ruimte is gekomen voor grondige juridische analyses en studiewerk en de nadruk is komen te liggen op het beoordelen van risico's en het nemen van beslissingen (iets wat voor een jurist niet altijd gemakkelijk is).

Omwille van de digitalisering is het bovendien zo dat de bedrijfsjurist een goede kennis moet hebben van moderne technologieën zodat op een zo efficiënt mogelijke en kostenbewuste manier kan gewerkt worden.

LEGAL CONSULTANT

Een interessante optie is kiezen voor een carrière als legal consultant binnen een accountancy en consulting bedrijf, zoals de Big 4 en andere. Ook zij investeren in juridische dienstverlening en blijven groeien. Deze multidisciplinaire werkomgeving vormt daarom voor startende juristen een boeiende werkplek om uitgebreide ervaring op te doen die zeer praktijkgericht is.

Wat houdt het beroep van een legal consultant in?

De job van een legal consultant is sterk vergelijkbaar met die van een advocaat. Je bent juridisch expert en helpt klanten (voornamelijk ondernemingen en vennootschappen maar ook occasioneel particulieren) door hen juridisch advies te verlenen, contracten en andere juridische documenten op te stellen, na te kijken en te onderhandelen. Het grote verschil met de advocatuur is dat je als legal consultant niet langer deel uitmaakt van de balie en je dus geen balie-examens hoeft af te leggen en in principe ook niet gebonden bent aan de deontologie. Een legal consultant is dus niet bevoegd om te pleiten voor cliënten in een rechtbank. Waar een advocaat steeds zelfstandige is kan een legal consultant werken als werknemer of als zelfstandige.

De multidisciplinaire aanpak van accountancy en consulting bedrijven vormt een interessante meerwaarde voor jonge juristen die door de interactie met andere departementen (tax, financial advisory, accounting,...) een beter begrip krijgen van het ruimere kader.

Over het algemeen kan je stellen dat legal consultants minder theoretisch en meer praktijkgericht te werk gaan. Adviezen worden zo efficiënt en beknopt mogelijk opgesteld en ontdaan van verwijzingen naar rechtsartikels, rechtspraak en rechtsleer (zonder echter afbreuk te doen aan de kwaliteit), contracten worden geschreven in een meer bevattelijke taal. Uiteraard is dit afhankelijk van het type accountancy of consulting bedrijf waar de legal consultant deel van uitmaakt daar ze elk hun eigen cultuur, type cliënteel en werkwijze hebben.

Op welke rechtsdomeinen ligt de nadruk? Welke specialisaties bestaan er?

Legal consultants vind je voornamelijk in accountancy en consulting bedrijven. Bijgevolg bestaat hun cliënteel grotendeels uit ondernemingen en leggen zij zich vaak toe op alle rechtstakken waarmee een onderneming geconfronteerd wordt doorheen haar bestaan, nl. vennootschapsrecht, fiscaal recht, arbeidsrecht, commerciële contracten, intellectuele eigendomsrechten etc. Dikwijls is ook familiale vermogensplanning een specialisatie binnen het bedrijf.

Legal Consultant

Zijn er bepaalde bijkomende opleidingen/examens/diploma's die je moet behalen?

Er zijn geen specifieke bijkomende opleidingen of diploma's vereist om legal consultant te worden. In principe zal meestal wel een masterdiploma in de rechten vereist zijn.

Wat zijn de mogelijke stappen in het professionele traject als legal consultant?

De hiërarchie van de loopbaan die je als legal consultant kan doorlopen, wordt bepaald door de structuur voorzien binnen het accountancy of consulting bedrijf. Dikwijls is het traject daarbij vrijwel gelijkaardig aan dat van een groot internationaal advocatenkantoor, nl: (junior & senior) consultant, managing consultant, director en uiteindelijk partner. Ook hier verschilt de gebruikte terminologie en de vereisten om een stap naar boven te klimmen van bedrijf tot bedrijf. Maar om het te schoppen tot partner moet je in dit geval concurreren met specialisten uit andere departementen zoals accountancy, tax en financial advisory services.

Zijn er bepaalde tendensen in het beroep merkbaar? Is de advocatuur veranderd in de afgelopen jaren? Wat is de toekomst van dit beroep?

Het fenomeen van de legal consultant binnen de accountancy en consulting bedrijven in België is vrij recent. Waar het vroeger voornamelijk de Big 4 en internationale consulting bedrijven waren die een juridisch departement hadden zien we dit nu ook in nationale en lokale accountancy en consulting bedrijven.

Oorspronkelijk kregen legal consultants eerder het juridische bandwerk van de accountancy klanten (corporate housekeeping, commerciële contracten, algemene voorwaarden etc.) terwijl de klanten voor complexe transacties en adviezen eerder geneigd waren bij advocaten aan te kloppen. Tegenwoordig zijn legal consultants echter doorgedreven specialisten die ook bij hun klanten die reputatie genieten. De juridische departementen binnen de accountancy en consulting bedrijven worden steeds groter en de consultants kunnen zich bijgevolg steeds meer specialiseren. Bovendien biedt het one-stop-shop principe van deze kantoren (ook andere aspecten (tax, financieel, accountancy, ...) van transacties en beslissingen worden in acht genomen) een belangrijk voordeel voor hun klanten.

Notaris

NOTARIS OF NOTARIEEL MEDEWERKER

Ook in het notariaat zien we een groeiende vraag naar juristen. Het notariaat is een beroepssector die mee-evolueert met de samenleving. Elke burger zal immers vroeg of laat, een beroep moeten doen op een notaris. Waar de advocaat de belangen behartigt van één partij in vaak conflictueuze situaties vervult de notaris een meer verzoenende rol van onafhankelijke en onpartijdige adviseur.

Wat houdt het beroep van notarieel jurist en later notaris in?

Een loopbaan als jurist in het notariaat start steeds als notarieel jurist. Nadien kan je onder vaste voorwaarden notaris worden. De notaris is behalve jurist ook een openbaar ambtenaar, benoemd door de Koning, bevoegd om authentieke akten op te maken en in bewaring te houden en er uitvoerbare uitgiften, afschriften en uittreksels van af te leveren. Als notarieel jurist sta je de notaris bij om alle akten en dossiers voor te bereiden. In principe doet de notarieel jurist het juridisch werk voor en/of met de notaris en leidt hij alles in goede banen tot op het moment dat de akte voor de klanten kan getekend worden. Dikwijls heb je als notarieel jurist een vrij direct contact met de klanten. Notariële juristen worden in regel tewerkgesteld als bedienden.

Een notaris komt tussen op cruciale momenten in een leven zoals samenwonen, trouwen, scheiden, kopen, lenen, schenken, erven of ondernemen. Een mooi aspect aan het beroep is dus dat je mensen begeleidt in deze cruciale momenten in hun leven. In te-

genstelling tot de balie waar de advocaat dikwijls optreedt in een conflictueuze situatie en de belangen van één partij behartigt heb je in het notariaat meer een verzoenende rol.

Op welke rechtsdomeinen ligt de nadruk? Welke specialisaties bestaan er?

De rechtsmateries die in het notariaat aan bod komen kunnen worden teruggebracht tot drie grote rechts-takken: vastgoedrecht, familiaal vermogens- en familierecht en vennootschapsrecht. Daarnaast is ook het fiscaal recht van belang. Je kan ervoor kiezen om je zoveel mogelijk te verdiepen in al deze materies (hetgeen aangewezen is met het oog op het notarieel examen) of je meer te specialiseren in één materie. Dergelijke specialisatie zal meer mogelijk zijn binnen een groot notariskantoor. Hoe kleiner het kantoor, hoe algemener de vereiste kennis. Door specialisatie in bijvoorbeeld het vastgoedrecht zien we tegenwoordig redelijk wat notariële profielen die de overstap maken naar het bedrijfsleven (bijvoorbeeld jurist bij een vastgoedontwikkelaar).

Welke vaardigheden zijn van belang als notarieel jurist of notaris?

Het werken in een notariaat vereist dat je goed georganiseerd bent, accuraat kunt werken en zeer klantvriendelijk bent. Bovendien dien je als notarieel jurist en notaris te beschikken over een uitgebreide juridische kennis, niet alleen in economisch recht, maar eveneens in burgerlijk recht, familiaal recht, vennootschapsrecht, milieurecht of fiscaal recht. Wanneer cliënten voor een bepaalde verrichting beroep doen op een notaris dient deze namelijk telkens alle rechtsgevolgen en aspecten in acht te nemen. Dit is een bijzondere troef in een tijd die door hyperspecialisatie gekenmerkt wordt.

Zijn er bepaalde bijkomende opleidingen/examens/diploma's die je moet behalen?

De master na master ('manama') notariaat is erg nuttig als je in een notariaat wilt gaan werken. Voor wie ambieert notaris te worden is het een vereiste. Zelfs indien je nadien beslist niet de weg van het notariaat in te slaan, is de manama notariaat een mooie all-round opleiding om in een andere juridische functie van start te gaan. Voorbeelden van andere opleidingen die nuttig kunnen zijn in het

notariaat zijn onder andere de manama vennootschapsrecht, een postgraaduaat vastgoedkunde of een manama fiscaliteit.

De notarieel jurist die notaris wil worden moet na minstens drie jaar stage deelnemen aan en slagen in het notarieel examen. Dit is een vergelijkend (schriftelijk en mondeling) examen, hetgeen betekent dat een bepaald aantal van 'de besten' worden geselecteerd zonder dat het behalen van een bepaald percentage volstaat om te slagen. Het is dan ook niet ongebruikelijk dat het examen meerdere malen moet afgelegd worden. Wie slaagt, wordt benoemd als kandidaat-notaris en kan zich associëren met een notaris of postuleren om benoemd te worden tot notaris-titularis.

Wat zijn de mogelijke stappen in het professionele traject als notarieel jurist/notaris?

Indien je geen manama notariaat op zak hebt is de loopbaan van de notarieel jurist vrij vlak. Na notarieel jurist is er in dat geval namelijk geen hiërarchie of verdere opstap. Je kan je uiteraard wel verdiepen in één of meerdere materies en specialist worden in een vakgebied maar er is niet echt een concrete doorgroei.

*Zijn er bepaalde tendensen
in het beroep merkbaar?
Is het beroep van notaris
veranderd in de afgelopen
jaren?*

Het notariaat wordt in het algemeen beschouwd als een conservatieve sector. Toch treedt ook hier sinds enkele jaren een golf van modernisering op. Onder invloed van recente wetswijzigingen wordt inmiddels gewerkt met elektronische volmachten, elektronische handtekeningen en aandelenregisters. Ook openbare biedingen kunnen nu online plaatsvinden. Door de corona-crisis zijn bepaalde veranderingen in de organisatie van notariaten in een stroomversnelling geraakt. In heel wat notariaten werd op korte termijn alles in het werk gesteld om van thuis uit te kunnen werken, wat tot voor kort geen evidentie was. We zien bijgevolg dat meer en meer notariaten zich gaan organiseren als een moderne werkomgeving.

De tendens van verhoogde specialisatie is ook in het notariaat waarneembaar. Doordat de maatschappij, de economie, de regelgeving, de fiscaliteit en de leef- en woonvormen steeds complexer worden, vergen de vragen gericht aan het notariaat een steeds hoger kennisniveau. Er zijn al vaak stemmen op gegaan om het notariaat af te schaffen. Door de steeds toenemende complexiteit van de regelgeving lijkt dit echter niet onmiddellijk denkbaar. Bijna alle notariële dossiers vergen namelijk een grondige juridische analyse waardoor de tussenkomst van een notaris wenselijk blijft.

Gerechtsdeurwaarder

GERECHTSDEURWAARDER

Een andere optie die openligt voor de pas afgestuurde rechtenstudenten is die van de gerechtsdeurwaarder. De gerechtsdeurwaarder vervult een bijzondere rol binnen onze maatschappij. Hij draagt namelijk bij tot de afdwinging en correcte uitvoering en eerbiediging van afspraken onder contractspartijen.

Wat houdt het beroep van gerechtsdeurwaarder in?

De gerechtsdeurwaarder is zowel openbaar ambtenaar als zelfstandig vrij beroeper. Enerzijds heeft hij bevoegdheden die bij de wet zijn vastgesteld, de gerechtelijke tussenkomsten. Dit zijn bijvoorbeeld: betekeningen van dagvaardingen en van vonnissen, het leggen van roerende, onroerende en loonsbeslagen en het verrichten van authentieke vaststellingen (vb. schade vaststellen, onuitgevoerde werken, geluidsoverlast, plaatsbeschrijving, ...).

Anderzijds heeft de gerechtsdeurwaarder ook activiteiten waarmee hij 'in concurrentie' treedt met anderen, de buitengerechtelijke tussenkomsten zoals b.v. de minnelijke invordering van schulden en het verrichten van solvabiliteitsonderzoeken. In dit opzicht is een gerechtsdeurwaarder dus ook een zelfstandige.

Op welke rechtsdomeinen ligt de nadruk? Welke specialisaties bestaan er?

Rechtsdomeinen die binnen het beroep van gerechtsdeurwaarder voorname komen zijn het insolventierecht, het gerechtelijk recht, het burgerlijk recht, het handelsrecht en het strafrecht.

Welke vaardigheden zijn van belang als gerechtsdeurwaarder?

Voor een gerechtsdeurwaarder is het van belang over een brede juridische kennis te beschikken. Zo moet je bijvoorbeeld kunnen inschatten welke uitvoeringsmaatregelen in specifieke dossiers voorrang verkrijgen. Vermits je als gerechtsdeurwaarder dikwijls verzeild geraakt in precaire menselijke situaties is het van primordiaal belang dat je over goede sociale en emotionele skills beschikt. Je neemt namelijk dikwijls een bemiddelende rol in. Tot slot is timing van groot belang. Vandaar dat vaardigheden als time-management en punctualiteit ook hoog staan aangeschreven voor wie een carrière als gerechtsdeurwaarder overweegt.

Zijn er bepaalde bijkomende opleidingen/examens/diploma's die je moet behalen?

Voor de aanvang van je gerechtsdeurwaardersstage is er geen bijkomend diploma vereist bovenop het masterdiploma rechten. Wie de ambitie heeft om gerechtsdeurwaarder te worden, zal tijdens de gerechtsdeurwaardersstage concrete theoretische

Gerechtsdeurwaarder

en praktische vaardigheden dienen te ontwikkelen. Deze vaardigheden worden getest door middel van het gerechtsdeurwaardersexamen. Dit is een vergelijkend (schriftelijk en mondeling) examen. Enkel een bepaald aantal hoogste scores worden geselecteerd en het behalen van een bepaald percentage volstaat op zich niet om te slagen. Zij die slagen voor het examen worden onder de bij wet vastgestelde voorwaarden door de Koning benoemd tot kandidaat-gerechtsdeurwaarder.

Wat zijn de mogelijke stappen in het professionele traject als gerechtsdeurwaarder?

Om tot gerechtsdeurwaarder te worden benoemd dien je eerst een stage van minstens 2 jaren te doorlopen bij een gerechtsdeurwaarder met minstens vijf jaar anciënniteit. Indien je de stage succesvol doorlopen hebt, verkrijg je een stagecertificaat.

Nadien kan je ervoor kiezen om deel te nemen aan het examen om kandidaat-gerechtsdeurwaarder te worden. Zij die slagen voor het examen worden door de Koning tot kandidaat-gerechtsdeurwaarder benoemd.

Na vijf jaar ervaring als kandidaat-gerechtsdeurwaarder kan je je kandidatuur indienen om titularis-gerechtsdeurwaarder te worden wanneer er een vacante plaats wordt bekend gemaakt. Het aantal titularis-gerechtsdeurwaarders wordt immers eveneens door de Koning vastgelegd (numerus

clausus principe). Een plaats wordt bijvoorbeeld vacant bij overlijden van een titularis-gerechtsdeurwaarder of door het bereiken van de 70-jarige leeftijd. Om in aanmerking te komen voor benoeming dient men op verschillende evaluatiecriteria te scoren: anciënniteit en ervaringen als plaatsvervangend gerechtsdeurwaarder, sociale bekwaamheden, organisatie van een gerechtsdeurwaarderskantoor, het afleggen van een schriftelijk/mondeling (dit is onderhevig aan evolutie) examen, het schrijven van juridische boeken/artikels, enz.

Zijn er bepaalde tendensen in het beroep merkbaar? Is de advocatuur veranderd in de afgelopen jaren? Wat is de toekomst van dit beroep?

Het beroep van gerechtsdeurwaarder maakte de voorbije jaren een duidelijke evolutie door, niet in het minst omwille van de innovaties op technologisch en digitaal vlak (zoals bijvoorbeeld de elektronische betekening via e-mail).

Bovendien wordt er een steeds grotere nadruk gelegd op de bemiddelende rol van de gerechtsdeurwaarder. Daardoor winnen eigenschappen zoals empathie, sociale vaardigheden, emotionele intelligentie en communicatievaardigheid aan belang in de vorming van succesvolle gerechtsdeurwaarders.

LEGAL INTERIM MANAGER

BIJ EEN BEDRIJF, IN EEN ADVOCATENKANTOOR OF IN HET NOTARIAAT

Als je houdt van variatie en je je (nog) niet wil binden aan één werkgever, kan de functie van legal interim manager een interessante oplossing bieden. LIMers vervullen freelance opdrachten als jurist, en dit hoofzake-lijk in bedrijven, maar ook in het notariaat of bij advocatenkantoren. De functie van legal interim manager is een erg interessante job met veel variatie en vrijheid en een ideale manier om snel uiteenlopende erva- ring op te doen.

Wat houdt het in om legal interim manager te zijn?

Legal interim management (of kortweg "LIM") is een term die wordt gebruikt voor een tijdelijke functie die op zelfstandige basis wordt ingevuld door een juridisch profiel. Het komt tegemoet aan de noden van bedrijven, notariaten en advocatenkantoren om tijdelijke afwezigheden (door bv. ziekte, zwangerschapsverlof,...) of pieken in workload op te vangen, om specifieke projecten aan te pakken waarvoor een expert nodig is (dataroom, GDPR, compliance,..), of om tijdelijke ondersteuning te bieden in afwachting van een vaste rekrutering. Als LIM-er ben je dus een freelance jurist.

Advocaten, bedrijfsjuristen, legal consultants en notarieel juristen kiezen om verschillende redenen om over te stappen naar het LIM-statuuut. Advocaten willen op deze manier bijvoorbeeld eens proeven van het leven als bedrijfsjurist, hun eigen cliënteel beter begrijpen of hun kennis verbreden. Vaak zijn bedrijfsjuristen en notarieel juristen die overstappen naar het LIM-statuuut toe

aan meer vrijheid en flexibiliteit. Het is ook een ideale manier om afwisseling te hebben in je loopbaan en kennis op te doen binnen verschillende bedrijven en sectoren.

Op welke rechtsdomeinen ligt de nadruk? Welke specialisaties bestaan er?

De rechtsmateries waarmee je als legal interim manager geconfronteerd wordt verschillen logischerwijze sterk van het type bedrijf en de sector waarin je terecht komt. Legal interim managers zijn vaak goede generalisten die voor verschillende opdrachten kunnen ingezet worden. Specialisaties binnen rechtsdomeinen waarmee vrijwel ieder bedrijf geconfronteerd wordt zijn bijgevolg populair. De meeste freelance juristen zijn daarom ook vertrouwd met commerciële contracten, handelsrecht, vennootschapsrecht en ondernemingsrecht in het algemeen.

De laatste jaren zien we ook wel dat bepaalde specialisaties aan populariteit winnen. Een uitstekend voorbeeld

daarvan is alles omtrent privacyregulering en gegevensbescherming. Maar ook kennis van het financieel recht (voor banken en financiële instellingen), fiscaal recht en alles wat betreft compliance in het algemeen zijn gegeerde specialisaties binnen het interim gegeven.

Welke vaardigheden zijn van belang als legal interim manager?

Als legal interim manager kom je bij verschillende klanten terecht waar je soms op korte periode een concreet project dient te verwezenlijken of aan een specifieke nood dient te beantwoorden. Bijgevolg zijn vaardigheden als flexibiliteit, je snel kunnen aanpassen in een nieuwe werkomgeving en multi-inzetbaarheid zeer waardevolle eigenschappen.

Zijn er bepaalde bijkomende opleidingen/examens/diploma's die je moet behalen?

Er zijn geen specifieke opleidingen vereist om het statuut van legal interim manager te verkrijgen. Bepaalde bijkomende certificaten kunnen wel een extra bewijs zijn van je kennis in bepaalde rechtsdomeinen en vormen dus zeker een plus. Zo is het bijvoorbeeld voor privacyspecialisten een voordeel het certificaat van DPO op zak te hebben.

Wat zijn de carrièreperspectieven binnen het professionele traject als legal interim manager?

Het LIM statuut is geen eerste carrièrestap. Van legal interim managers wordt namelijk verwacht dat zij onmiddellijk inzetbaar en operationeel zijn. Je wordt niet opgeleid en je wordt verondersteld al over enige professionele bagage te beschikken. Bijgevolg is het LIM-statuut een stap die volgt na een aantal jaren werkervaring. Onze bevinding is dat je minstens 3 jaar professionele werkervaring nodig hebt alvorens je interessant bevonden wordt voor bedrijven.

Als legal interim manager ben je een externe partij en sta je zodoende buiten de interne bedrijfskeuken. De interne carrièreladder bij je klanten zal je dus niet kunnen beklimmen zoals de interne werkkrachten. Soms valt het echter wel dat legal interim managers na afloop van hun project vast worden aangeworven.

Alhoewel je geen vooraf uitgestippeld carrière pad kan volgen krijg je via tijdelijke opdrachten wel de unieke kans om op zeer korte termijn een rijkdom aan ervaring op te bouwen in diverse sectoren. Op korte termijn bouw je dus zeer waardevolle kennis op en een groot netwerk uit. Je zal na enkele ervaringen multi-inzetbaar zijn, een eigenschap die in het huidige klimaat op de arbeidsmarkt zeer hoog gewaardeerd wordt.

Zijn er bepaalde tendensen merkbaar in het legal interim management? Is het beroep als legal interim manager veranderd in de afgelopen jaren?

Het interim management is een vrij recent fenomeen in de juridische wereld maar is inmiddels een zeer gangbaar en waardevol carrière-alternatief geworden. Specifiek de laatste jaren merken we dat het legal interim management aan het boomen is. Daar kunnen verschillende redenen voor aangehaald worden. Enerzijds raken bedrijven raken meer bekend met het LIM-statuuut en zijn zij overtuigd van de kwaliteit die ermee gepaard gaat. Anderzijds wordt de klassieke 9-to-5 job voor de jongere generaties steeds minder aantrekkelijk. Mensen zijn steeds meer geneigd om bij het uitstippelen van hun carrière flexibiliteit met betrekking tot het organiseren van hun werk voorop te stellen. Daardoor wint het zelfstandige statuut steeds meer aan belang. Een trend die al langer merkbaar was in andere sectoren maar dus ook zeker in de juridische wereld vandaag opmerkelijk is.

Een andere piste die je als jurist kan inslaan is deze van de magistratuur. In België stelt de magistratuur bij benadering 10 procent van de juristen te werk bij rechtbanken en gerechtshoven, dit zowel bij de 'zittende magistratuur' of de rechters en raadsheren als bij de 'staande magistratuur' of het openbaar ministerie. De magistratuur speelt een zeer relevante en onmiskenbare rol in onze maatschappij en is onmisbaar binnen een goed functionerende rechtstaat.

Wat houdt het in om magistraat te zijn?

Er wordt traditioneel onderscheid gemaakt tussen de 'staande magistratuur' en de 'zittende magistratuur'. Met die eerste groep wordt verwezen naar magistraten binnen het openbaar ministerie die onderzoeken instellen naar strafbare feiten en al dan niet een strafvordering instellen in naam van de staat. Een zittend magistraat is een rechter of een raadsheer binnen een rechtbank of een gerechtshof. Zij nemen de hen voorgelegde zaken onder de loep en vellen een beslissing in de vorm van een vonnis of arrest op basis van de hen voorgelegde feiten en argumenten.

Als magistraat werk je niet voor klanten of een bedrijf maar sta je ten dienste van de maatschappij, je bent onafhankelijk en beschikt over een grote autonomie in hoe je je werk organiseert. Een loopbaan in de magistratuur biedt je een intellectueel uitdagende en maatschappelijk relevante professionele ervaring.

Op welke rechtsdomeinen ligt de nadruk? Welke specialisaties bestaan er?

Het spreekt voor zich dat je als jurist binnen de staande magistratuur voornamelijk met het strafrecht en procedurerecht wordt geconfronteerd. Als zittend magistraat kan je kiezen tussen verschillende rechtsdomeinen waarvoor de rechtbanken en hoven in ons land bevoegd zijn. Binnen een bepaalde rechtbank of een hof kan je ervoor kiezen om je verder te specialiseren in specifieke rechtsmateries. Zo kan je er bijvoorbeeld als magistraat bij de ondernemingsrechtbank voor kiezen je te specialiseren in bouwzaken, het insolventierecht, maritiem recht etc. Wanneer je echter voor een bepaalde rechtbank of een gerechtshof wordt benoemd kan je niet zomaar de overstap maken naar een rechtbank of gerechtshof bevoegd voor een andere rechtsmaterie. In dat geval dien je je terug kandidaat te stellen.

Welke vaardigheden zijn van belang als magistraat?

Als magistraat dien je onafhankelijk en onpartijdig te kunnen oordelen. Het is verder van belang dat je besluitvaardig bent, ook in situaties die niet eenduidig zijn. Magistraten moeten namelijk een bindende beslissing kunnen nemen louter op basis van de feiten en argumenten die hen door de partijen worden voorgelegd.

Je beslist als magistraat zelfstandig over hoe je je werk indeelt en organiseert. Dit betekent dat je erg stipt en nauwgezet dient te zijn opdat termijnen gerespecteerd worden. Luistervaardigheid en empathie zijn tot slot ook essentiële kenmerken van een goed magistraat die billijke beslissingen dient te nemen.

Zijn er bepaalde bijkomende opleidingen/examens/diploma's die je moet behalen?

In België kan je alleen magistraat worden na een examen af te leggen georganiseerd door de Hoge Raad voor de Justitie. In België zijn er in principe drie manieren om magistraat te worden:

1. Als pas afgestudeerde jurist kan je niet onmiddellijk magistraat worden. De snelste weg na de rechtenstudies is om na minstens twee jaar beroepservaring deel te nemen aan het vergelijkend toelatingsexamen dat je toegang verleent tot de gerechtelijke

stage van 2 jaar. Nadat deze stage succesvol werd doorlopen kan je je kandidaat stellen voor een vacante betrekking als magistraat.

2. Indien je minstens vier jaar juridische professionele ervaring achter de rug hebt kan je deelnemen aan het examen inzake beroepsbekwaamheid. Met het getuigschrift dat je hiermee behaalt kan je je onmiddellijk kandidaat stellen voor een ambt als magistraat.

3. Indien je reeds ervaring hebt als advocaat kan je deelnemen aan het mondelinge examen. Indien je dit examen succesvol afrondt, behaal je een getuigschrift waarmee je je onmiddellijk kandidaat kan stellen als magistraat.

Eens je geslaagd bent voor het magistratenexamen en een getuigschrift behaald hebt om je kandidaat te stellen dien je nog benoemd te worden (benoeming voor het leven) en dus te voldoen aan de benoemingsvoorwaarden. Het is dan ook een kwestie van wachten op een vacant ambt.

Wat zijn de mogelijke stappen in het professionele traject als magistraat?

Binnen de zittende magistratuur ben je ofwel rechter bij een vreedegerecht, politierechtbank, rechtbank eerste aanleg (burgerlijke rechtbank, correctionele rechtbank, familie- en jeugdrechtbank en de strafuitvoeringsrechtbank), arbeidsrechtbank of ondernemingsrechtbank. Een raadsheer word je wanneer je wordt benoemd als rechter bij het Hof van Cassatie, een hof

Magistraat

van beroep, een arbeidshof of het Hof Van Assisen. Je kan ook (onder bijzondere bij wet bepaalde voorwaarden) zetelen als rechter bij het Grondwettelijk Hof. Je kan gepromoveerd worden tot voorzitter (diegene die de leiding heeft over de respectieve rechtbank) of zelfs tot eerste voorzitter indien het gaat om het Hof van Cassatie, een hof van beroep of een arbeidshof.

Indien je kiest voor een carrière binnen de staande magistratuur start je in principe als parketmagistraat en maak je deel uit van het openbaar ministerie. Op niveau van het gerechtelijk arrondissement kan je bij de rechtbank van eerste aanleg, de politierechtbank of ondernemingsrechtbank benoemd worden tot Procureur des Konings. Deze leidt het openbaar ministerie in elk arrondissement. Bij de arbeidsrechtbank wordt deze functie uitgeoefend door de Arbeidsauditeur. Bij ieder hof van beroep en arbeidshof wordt het openbaar ministerie geleid door de Procureur-generaal die de leiding en het toezicht heeft over de desbetreffende magistraten.

Zijn er bepaalde tendensen merkbaar in het beroep? Is het beroep veranderd in de afgelopen jaren? Wat is de toekomst van het beroep?

Ook in de magistratuur is een duidelijke trend inzake digitalisering merkbaar. Geleidelijk aan wordt de overgang gemaakt naar een meer papierloze magistratuur. Bovendien zorgt digitalisering ervoor dat ook wat betreft de magistratuur meer vanop afstand zal kunnen gewerkt worden.

Er is bovendien een duidelijke tendens waarbij het zware juridische jargon in vonnissen en arresten plaats moet maken voor meer bevattelijke taal. Algemeen is men ook binnen de magistratuur bezig met het moderniseren van het vak.

© Alle rechten voorbehouden voor landen.

Niets uit dit witboek mag geheel of gedeeltelijk worden vermenigvuldigd of openbaar gemaakt, in welke vorm of op welke wijze dan ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

VIALEGIS
LEGAL STAFFING SOLUTIONS

ADVIES OP MAAT

Voor advies op maat in verband met je carrière is er maar één juiste keuze: **Vialegis** werkt met een team van professionals die zelf ervaring hebben als bedrijfsjurist, als advocaat en/of als notarieel jurist.

Neem gerust contact
op met ons team
via **02 290 23 50**
of **info@vialegis.be**
voor een vrijblijvend gesprek

**LARCIER
INTERSENTIA**